

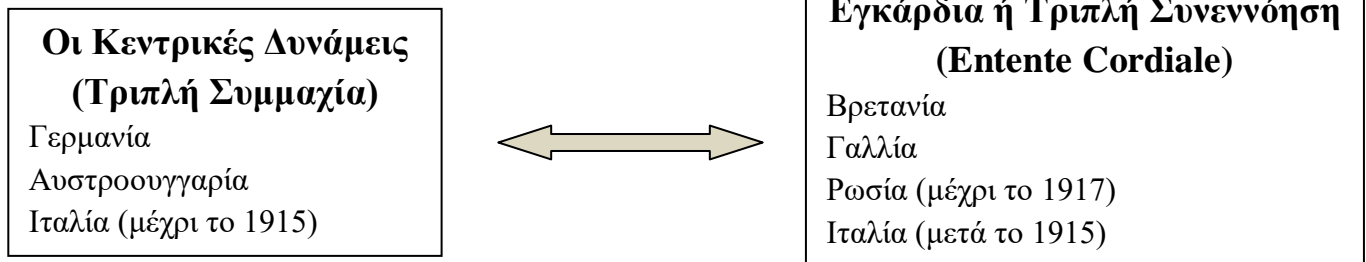
ΕΝΟΤΗΤΑ 31

Τα αίτια, η έκρηξη και τα μέτωπα του Α΄ Παγκοσμίου πολέμου

Τα αίτια

- Ο **ιμπεριαλισμός** (η πολιτική επέκτασης των βιομηχανικά αναπτυγμένων κρατών σε βάρος άλλων).
 - Η επιθετική προσπάθεια της Γερμανίας να καλύψει τις ανάγκες της σε πρώτες ύλες, καύσιμα και αγορές μέσω της αναδιανομής του παγκόσμιου πλούτου και των αποικιών.
- Ο **εθνικισμός** (η υπερβολική και αποκλειστική προσήλωση στην ιδέα του έθνους και των εθνικών ιδεωδών).
 - Οι λαοί της Ευρώπης επιδίωκαν την εξυπηρέτηση των **εθνικών συμφερόντων** τους. Δεν ήταν διατεθειμένοι να καταπνίξουν τα **εθνικά τους αισθήματα**, για να διατηρηθεί η ειρήνη.
- Ο **μιλιταρισμός** (ο υπερτονισμός των στρατιωτικών αξιών).
 - Η **ανάπτυξη της γερμανικής πολεμικής βιομηχανίας** και η στρατιωτική της ενίσχυση οδήγησαν σε στρατιωτικούς ανταγωνισμούς τις ευρωπαϊκές χώρες.
 - Τονίζονταν όλο και περισσότερο η **αξία του πολέμου**, ως μέσου επίλυσης διεθνών διαφορών.

Τα αντίπαλα στρατόπεδα

Η αφορμή

- Η **δολοφονία του διαδόχου του αυστριακού θρόνου, Φραγκίσκου Φερδινάνδου**, στο Σεράγεβο της Βοσνίας από έναν Σέρβο εθνικιστή (Ιούνιος 1914).
- Η **Αυστροουγγαρία** κήρυξε τον πόλεμο στη **Σερβία** (28 Ιουλίου 1914).
- Η **Γαλλία** και η **Ρωσία** συμπαραστάθηκαν στη **Σερβία**.
- Η **Γερμανία** πήρε το μέρος της **Αυστροουγγαρίας**.
- 1914-1918: 60 κηρύξεις πολέμου.

Τα κύρια μέτωπα

- **Δυτικό μέτωπο: Χαρακώματα** σε γραμμή εκατοντάδων χιλιομέτρων στο Βέλγιο και στη Γαλλία από Γάλλους και Γερμανούς, μετά από:
 - **Εισβολή της Γερμανίας** στο Βέλγιο με κατεύθυνση προς το Παρίσι.
 - Απόκρουση των Γερμανών από τους Γάλλους (**μάχη του Μάρνη**, Σεπτ. 1914).
 - Κήρυξη του πολέμου στη Γερμανία από τη **Μεγάλη Βρετανία**.
- **Ανατολικό μέτωπο:** Από τον ποταμό Νιέμεν ως τα ρουμανικά σύνορα.
 - Η **Ρωσία** εισέβαλε στην **Ανατολική Πρωσία**. Ανακόπηκε από τις γερμανικές δυνάμεις.
 - Στα τέλη του 1914 μπήκε στον πόλεμο και η **Οθωμανική αυτοκρατορία** στο πλευρό των Κεντρικών Δυνάμεων.

Συμμαχίες και ανακατατάξεις

- 1915: Η **Βουλγαρία** στο πλευρό των **Κεντρικών Δυνάμεων**. Κυριαρχεί στα Βαλκάνια μαζί με την Οθωμανική αυτοκρατορία.
- Φεβρουάριος 1915: Επιχείρηση **κατάληψης των Δαρδανελίων** από την Αντάντ αποκρούστηκε από τον οθωμανικό στρατό.
- **Απόβαση στρατευμάτων της Αντάντ στη Θεσσαλονίκη** (Οκτ. 1915) για αντιπερισπασμό. Η Ελλάδα ουδέτερη.
- 1915: Η **Ιταλία εγκαταλείπει τις Κεντρικές Δυνάμεις** και συμμαχεί με την Αντάντ, μετά από υπόσχεση της Αντάντ για παραχώρηση εδαφών στην Ιταλία (ανάμεσά τους και τμήμα της Μικράς Ασίας)

Οι επιχειρήσεις το 1916

- Φεβρουάριος 1916: Επίθεση των Γερμανών στο **Βερντέν** (χιλιάδες νεκροί).
- Ιούλιος 1916: Επίθεση Γάλλων και Βρετανών εναντίον των Γερμανών στο **Σομ** (Βόρεια Γαλλία).

Η καμπή του 1917

- Στη **Γαλλία**: Ανταρσίες Γάλλων στρατιωτών στο μέτωπο (αντιπολεμικό κίνημα) \implies Εκτελέσεις
- Στη **Ρωσία**:
 - Φεβρουάριος 1917: Επανάσταση και ανατροπή του τσάρου
 - Οκτώβριος 1917: Νέα σοσιαλιστική επανάσταση και ανατροπή της φιλελεύθερης (υπέρ του πολέμου) κυβέρνησης.
 - 3 Μαρτίου 1918: Συνθήκη ειρήνης μεταξύ Ρωσίας και Γερμανίας στο **Μπρεστ-Λιτόφσκ**. Η Ρωσία αποχωρεί από τον πόλεμο.
- Απρίλιος 1917: **Συμμαχία των ΗΠΑ με την Αντάντ**. 1.000.000 αμερικανοί στρατιώτες διατέθηκαν στον πόλεμο.
- Ιούνιος 1917: **Είσοδος της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ**, μετά από βαθιά εσωτερική κρίση.

Προς το τέλος του πολέμου

- Φθινόπωρο 1918: **Συνθηκολόγηση** των Κεντρικών Δυνάμεων και των συμμάχων τους. **Νίκη** της Αντάντ.
- Στη **Γερμανία**: **Σοσιαλιστική επανάσταση και ανατροπή του Κάιζερ** (= αυτοκράτορα). Στην εξουσία το Σοσιαλιστικό κόμμα.
- **Αποτελέσματα** πολέμου:
 - 8.000.000 νεκροί
 - 20.000.000 τραυματίες
 - Τεράστιες υλικές καταστροφές.

Ερωτήσεις

Βιβλίο, σελ. 91

1. Ποια ήταν τα αίτια του Α΄ παγκοσμίου πολέμου;
2. Ποια ήταν τα αντίπαλα στρατόπεδα του Α΄ παγκοσμίου πολέμου;
3. Ποια ήταν η αφορμή του Α΄ παγκοσμίου πολέμου;
4. Ποια ήταν τα κύρια μέτωπα του Α΄ παγκοσμίου πολέμου και ποιες είναι οι σημαντικότερες επιχειρήσεις σ' αυτές;
5. Ποιες επιχειρήσεις πραγματοποιήθηκαν το 1916;
6. Ποια ήταν τα αποτελέσματα του Α΄ παγκοσμίου πολέμου;